

ЗАВРШИ КОНТРОВЕРЗНИОТ ПРИВАТИЗАЦИОНЕН ПРОЦЕС - "ЕВН АГ" Е НОВИОТ ГАЗДА НА АД ЕСМ ДИСТРИБУЦИЈА

Австриската компанија "ЕВН АГ" е новиот сопственик на АД ЕСМ Дистрибуција. Австријците понудија 225 милиони евра и инвестиции од 96 милиони евра. Премиерот, задоволен од направениот дил, соопшти дека вторангирано на тендерот за купување на мнозинскиот пакет акции е чешкото електростопанство ЧЕЗ, чии претставници понудиле 181,55 милиони евра и инвестиции од 62,72 милиони евра во наредните 3 години. На трето место е италијанскиот ЕНЕЛ со 40 милиони евра и 80,22 милиони евра за инвестиции.

Процесот требаше да биде завршен на први март, кога беше крајниот рок за доставување на понудите од потенцијалните купувачи, но по барање на компаниите тој беше одложен за петнаесетти март поради барањето да ја добијат и завршната сметка на АД ЕСМ Дистрибуција. Според најавите, парите на Австријците денеска треба да легнат на државна сметка, а чинот на примопредавање ќе се случи на 10 април.

Против продажбата остро реагираше опозицијата, која поднесе и законски измени во Собранието таа да се одложи кога Македонија ќе влезе во ЕУ. Процесот на приватизација беше проследен и со протести пред Владата, блокади на сообраќајниците во Скопје и во другите градови на Македонија, организирани од невладината организација "Глас за светлина", која се закани со граѓанска непослушност и неплаќање на сметките за електрична енергија.

"Продажбата на АД ЕСМ Дистрибуција не е во корист на економските текови во

ЈАВНОСТА БАРА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА КУПОПРОДАЖНИОТ ДОГОВОР

Беше најавено дека купопродажниот Договор за АД ЕСМ Дистрибуција ќе биде достапен за јавноста, но според министерот за економија тој засега ќе остане тајна. За да ја избегнат одговорноста од евентуалните штетни одредби во Договорот, од процесот се оградаја Антикорупциската комисија и "Транспарентност Македонија".

"Јас сум задоволен од оваа сума, бидејќи ова е најголема цена понудена по броило во регионот", изјави премиерот Владо Бучковски, откако објави кој е новиот сопственик на АД ЕСМ Дистрибуција и за која сума таа е продадена.

За што конкретно ќе се трошат парите од приватизацијата и колку во иднина ќе поскапи електричната енергија останува да се види?!

Република Македонија. Таа негативно ќе се одрази на долгорочен план на развојот на македонската економија. Оној кој ќе ја плати цената сепак ќе биде македонскиот граѓанин. Веднаш по изборите граѓаните ќе видат дека цените на електричната енергија ќе бидат соодветни на самата понуда", изјави Влатко Чинговски, соопштувајќи го ставот на ВМРО-ДПМНЕ.

Сепак, времето ќе покаже дали оваа Влада направила добар договор со Австријците или, пак, добивме "тројански коњ" кој скапо ќе не чини?!

ТРОЈАН ЕВРОП

Австриската компанија **EVN** оперира во повеќе земји, но главниот бизнис и е во Австрија и во Бугарија. Фирмата има вкупно околу 2.300.000 електропретплатници, а од нив 770.000 се во Австрија, 1.500.000 во Бугарија.

Во оваа земја EVN поседува две дистрибуции, Пловдив и Стара Загора, и покрива една третина од Бугарија. Неодамна, бугарските весници обелоденија дека фирмата сака да отпушти 1.000 вработени. Електричната енергија во Бугарија по влегувањето на EVN, поскапела за 5,7 отсто. Во Австрија, во последниве две години, струјата поскапела на два пати, за вкупно 21 отсто. Минатата година приходите на EVN биле една милијарда и 609 милиони евра, а од тоа 75 проценти отпаѓа на Австрија и 15 проценти на Бугарија.

Лани профитот бил 131 милион евра и повторно најголем дел од заработувачката е остварен во матичната земја Австрија. Групацијата EVN работи во многу енергетски сектори, но доминантна е електричната енергија.

Пишува:
Рената МАТЕВСКА

АТАНАСКО ТУНЕСКИ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА ВМРО-ДПМНЕ: ПРОДАЖБАТА ЌЕ ИМА КАТАСТРОФАЛНИ ПОСЛЕДИЦИ

Владата на скандалозен начин го продаде АД ЕСМ со таен договор со купувачот, иако во Република Македонија сè уште не постојат основни елементи кои се предуслов за успешна приватизација на Електростопанство на Македонија, а се содржани во ЕУ Директивата 96/92 за реструктурирање на енергетскиот сектор: (а) енергетскиот пазар не е либерализиран; (б) не е донесен нов закон за енергетика; (в) пазарот на електрична енергија воопшто не функционира; (г) должничко-доверителните односи меѓу новите субјекти во електроенергетскиот систем се недефинирани и се во конфликт и контрадикторност; (д) не е обезбеден транспарентен, објективен и недискриминаторски пристап кон преносната и дистрибутивната мрежа; (е) не се дефинирани тарифи за потрошувачите и тарифи за пренос и дистрибуција на електрична енергија; (ж) сопственоста на АД ЕСМ не е дефинирана затоа што преку 13.000 објекти на АД ЕСМ сè уште не се заведени во катастарот на сопственост.

Продажбата на АД ЕСМ ќе има катастрофални последици за Република Македонија: (а) ќе се случи драстично покачување на цената на струјата по изборите; (б) натамошно вло-

шување на економскиот и на социјалниот стандард на граѓаните на РМ; (в) масовни откази на вработените во ЕСМ и во сите компании чие работење зависи од ЕСМ; (г) претворање на досегашниот државен монопол во електродистрибуцијата во приватен; (д) губење на енергетскиот суверенитет на Република Македонија. Со продажбата на ЕСМ се продадоа и 11 мали хидроцентрали, дел од 40 110 kV трансформатори, 60 35 kV трансформатори, околу 2.500 трафостаници од 10 kV на 0.4 kV. Сè ова не се продаде никаде на друго место освен кај нас, така што споредбите на постигната цена на продажба на ЕСМ со оние во регионот се неможни, апсурдни и беспредметни.

СКИ КОЊ ИЛИ НАДЕЖНИ СКИ ИНВЕСТИТОРИ?!

ВЕСНА БОРОЗАН, ЧЛЕН НА ВЛАДИНАТА КОМИСИЈА ЗА РЕСТРУКТУИРАЊЕ НА ЕСМ: МАКЕДОНИЈА ДОБИ СЕРИОЗЕН СТРАТЕШКИ ИНВЕСТИТОР

Проектот за приватизација на АД ЕСМ Дистрибуција, по шест години од неговото отпочнување, е завршен на најдобар можен начин. Македонија доби многу сериозен стратешки инвеститор, со искуство во оперирање на електроенергетски дистрибутивни системи, но и на дистрибуција на

гас и други комунални дејности, и тоа во пазарни услови и висок степен на конкуренција. Ова е од исклучителна важност кога се очекува основање на Регионалниот пазар на енергија и интеграција во Внатрешниот пазар на ЕУ. Покрај тоа, во приватизацијата е постигната рекордна цена по броило. Капиталот

од 321 милион евра, македонските граѓани можат да го гледаат, на директен или на индиректен начин, во нови енергетски објекти, но и во нови патишта, училишта, болници. Инвестицијата на реномираната европска компанија ја подигнува довербата во нашиот систем и ги отвора вратите за влез на капитал во други стопански и услужни дејности. Она што секако треба да се истакне е дека изборот на најповолниот понудувач е извршен во најтранспарентна процедура досега и за потврда на тоа не треба да се чека исходот од следните парламентарни избори. Доволен е фактот што останатите компании, кои учествуваа во трката, ценети и искусни колку и победникот на тендерот, го признаа поразот без жалби и забелешки.

Граѓаните кои редовно си ги плаќаат сметките не треба да стравуваат од самоволно однесување на приватниот сопственик. Дистрибуцијата, како и останатите делови од некогашното Електростопанство на Македонија, веќе се ставени во цврста регулаторна рамка. Во иднина, главно, цената ќе зависи од процентот на увоз на електрична енергија. Чесната опозиција би требало да покаже повеќе познавање и почитување на овој факт, во услови кога еден нејзин претставник, д-р Атанаско Тунески, веќе три години е член на Второстепената регулаторна комисија за енергетика. Што се однесува до малите хидроелектрани во составот на АД ЕСМ, според договорот кој го има потпишано Владата на ВМРО-ДПМНЕ, тие својот годишен профит од 6 милиони евра редовно го носат на чешката фирма "Хидропол", без оглед дали пласираната енергија од нив е или не е наплатена.

МАРИНА ХРИСТОВСКА, "ГЛАС ЗА СВЕТЛИНА": ПЕКОЛНО ЌЕ Ѐ СЕ СПРОТИВСТАВИМЕ НА ОВАА НЕНАРОДНА ВЛАДА

☀ Завршува приватизациониот процес за АД ЕСМ Дистрибуција. Дали како "Глас за светлина" направивте сè што е во Ваша "моќ" за да ја спречите продажбата на највредното парче кое ни остана?

ХРИСТОВСКА: Како што велите и сами, ЕСМ е највредното парче кое ни остана, затоа нашето Здружение ќе го брани тоа вредно парче од македонското стопанство, со сите демократски средства и што е најбитно, со волјата на граѓаните. Нашата демократска борба за зачувување на ЕСМ нема да застане тука, напротив и следните денови, поткрепени со легитимитетот кој доаѓа директно од граѓаните, ние пеколно ќе ѝ се спротивставиме на оваа ненародна Влада, која единствено има слух за поединечните интереси на група политиканти.

☀ Што би коментирале околу транспарентноста на процесот, ако се има предвид дека јавноста сепак немаше увид во купопродажниот договор?

ХРИСТОВСКА: Ускратувањето можност на јавноста да има увид во купопродажниот договор отвора широка врата на можности за манипулација и криминал, што патем не е ништо ново за оваа Влада, земајќи ги предвид договорите во четири очи. Целиот процес на приватизација на ЕСМ е крајно нетранспарентно воден, за што укажуваше целата македонска јавност, вклучувајќи ја и невладината организација "Транспарентност", која беше ангажирана од страна на Владата за следење на транспарентноста на процесот на приватизација на ЕСМ.

☀ Можно ли е сепак нешто да се измени (иако веќе е предоцна)?

ХРИСТОВСКА: Ниту една Влада, вклучувајќи ја и нашата, не може да презема чекори кои директно се косат со волјата на граѓаните и со Уставот (нерешените имотно-правни односи). Одлуката за продажба на ЕСМ ќе ја донесат граѓаните на Република Македонија, кои се носители на суверенитетот, зашто единствено таквата одлука би била легитимна. Имам чувство дека позицијата на Владата е заслабната од бројните протести низ целата земја, а ние ќе ја искористиме таа нејзина слабост за да извршиме дополнителен притисок.

☀ Дали досега кон "Глас за светлина" е вршен притисок поради активностите и организирањето протести?

ХРИСТОВСКА: Директен притисок од страна на државните органи немало, но има поединечни притисоци врз граѓани кои не поддржуваат, како и притисок од СДСМ (кршење на правото на слободно изразување и кршење на приватноста на поединци со објавување нивни лични податоци, кои се огледуваат во изјавите на портпаролот на СДСМ-Борис Кондарко), за што беше сведок целата македонска јавност.

☀ Што наредно по "пеколната седмица"?

ХРИСТОВСКА: Здружението на граѓани "Глас за светлина" нема да се помири со нелегитимната одлука на Владата за приватизација на ЕСМ, во таа насока ќе ги искористиме сите демократски средства да ја спречиме оваа криминална приватизација. Како што наведов и претходно, ние нема да застанеме тука, а со сите наши наредни чекори ќе биде запозната севкупната македонска јавност, како и досега.

ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА СЕ ДИСТАНЦИРА ОД ПРОЦЕСОТ

Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи во рамките на своите законски надлежности, на седницата одржана на 14.3.2006 година донесе заклучок од Министерството за економија да го побара Договорот за продажба на ЕСМ Дистрибуција, кој треба да се потпише со евентуалниот купувач, во рамките на тендерската постапка за продажба на ЕСМ Дистрибуција.

Текстот на Договорот ѝ беше доставен на Државната комисија во текот на 15.3.2006 година, по што Комисијата одржа вонредна седница на која ги донесе следните заклучоци:

1. Државната комисија за спречување на корупцијата одлучи да не врши увид во текстот на Договорот за купопродажба на акции на АД ЕСМ, со што Државната комисија нема да биде запозната со содржината на Договорот и до ниедна од надлежните државни институции нема да достави свое мислење во врска со истиот од аспект на нејзините надлежности;

2. Ваквата одлука на Државната комисија е заснована на фактот што Министерството за економија го услови увидот во Договорот со потпишување на претходен Договор за доверливост. Со овој Договор за доверливост од Државната комисија се бара да се обврзе за целосна доверливост на договорот и да прифати забрана за било какво јавно коментирање на неговата содржина;

3. Тоа значи дека од Државната комисија се бара да се откаже од своите надлежности кои произлегуваат од Законот за спречување на корупцијата. Државната комисија смета дека со ваквото условување се повредува член 6 од Законот за спречување на корупцијата, според кој вршењето на власта, јавните овластувања, службената должност и положба, како и работите од јавен интерес се јавни и подложни на јавна контрола, како и член 55 став 2 според кој Државната комисија има обврска да ја известува јавноста за преземените мерки и активности и за нивните резултати.

"ТРАНСПАРЕНТНОСТА" ПОД ЛУПА НА "ТРАНСПАРЕНТНОСТ МАКЕДОНИЈА"

Според проценките на "Транспарентност Македонија", процесот на приватизација на АД ЕСМ Дистрибуција се водеше на две нивоа: првото ниво беше односот кон јавноста во Република Македонија, односно стратешкиот однос пред продажбата; и второто ниво, меѓународната постапка за спроведување меѓународен тендер. Во однос на меѓународната постапка и меѓународниот тендер, конечната оценка на експертот кој присуствуваше на отворање на понудите ќе биде готова и презентирана на јавноста деновиве. Во основа, преговарањето ставот дека сè се одвивало во најдобар ред, со почитување на меѓународните стандарди и правила во текот на постапката за избирање најповолен понудувач.

Што се однесува до претходната постапка и односот кон јавноста во Република Македонија, недостасуваше суштинско остварување на стратешката определба за транспарентност на процесот, со цел да се обезбеди доверба и поддршка од граѓаните и од стручната јавност. Со цел процесот на приватизација на АД ЕСМ да се направи потранспарентен и да се доближи до пошироката јавност, "Транспарентност Македонија" во рамките на проектот "Мониторинг на транспарентноста на приватизација на АД ЕСМ" за претставниците на медиумите организираше четири трибини на кои учествуваа експерти од повеќе области, со што се објаснија главните тематски области, поврзани со приватизацијата на АД ЕСМ, а се организираа и две обуки на новинари, во кои тие беа запознати со субјектите и со правилата во електроенергетскиот пазар во Република Македонија. Целиот проект е воден од Борд, составен од претставници на медиуми и од невладиниот сектор, кој ги поставуваше насоките за подобрување на транспарентноста на процесот на приватизација. На последниот состанок на 23. 12. 2005 година Бордот донесе заклучоци, според кои Владата и Министерството за економија минимално ги испочитувале прифатените препораки и на јавноста не и се понудени конкретни и јасни одговори за повеќе прашања. Со добивањето на текстот на Договорот за продажба на акции од ЕСМ, кој ден пред потпишувањето беше доставен од Министерството за економија, "Транспарентност Македонија" зазема став да не навлегува во содржината на текстот на Договорот. Ова од причина што според Договорот за доверливост, кој требаше претходно да биде потпишан, беше оневозможено било какво јавно коментирање на содржините на Договорот. Ваквиот однос е во спротивност со начелата на работата на "Транспарентност Македонија", според кои мора да има јавност, отчестност и одговорност за сите документи, особено оние кои се од интерес или од стратешко значење за нашата земја.

За своите оценки во врска со транспарентноста на процесот на приватизација на АД ЕСМ Дистрибуција, "Транспарентност Македонија" ќе изготви извештај кој ќе биде доставен до Бордот, до други невладини организации, експерти и претставници на медиумите, а посеопфатно ќе ги информираме и сите останати наши соработници за тоа како се водеше процесот.

Според шпекулациите парите од АД ЕСМ Дистрибуција ќе можат да се трошат дури по 2008 година, бидејќи во договорот за стенд-бај аранжманот со ММФ се вели дека овие средства влегуваат во девизни резерви. Инаку, пред приватизацијата Владата најавуваше дека парите ќе ги троши за развојни проекти.

Од "Глас за светлина", исто така, ја прашаа власта дали во досега непознатиот за јавноста купопродажен договор е наведено дека за неплаќачите обврската ќе ја презема Владата, што би значело нон-сенс за целиот приватизационен процес.

Последните информации говорат дека купопродажниот Договор ќе биде на јавен увид од 7 април. Австријците попуштиле на инсистирањето на Владата иако претходно настојувала Договорот да го чуваат во тајност согласно меѓународните стандарди.

Граѓаните најмногу се плашат како ќе се движи цената на електричната енергија. Моментно цената на електричната енергија изнесува 2,3 денари по киловат часови.

Во развиените земји Холандија има највисока цена на струја по киловат часови - 10,59 денари. Во Белгија таа изнесува 7,25 ден.; Германија - 7,66 ден.; Шпанија - 6,26 ден.; Франција 6,97 ден.; Грција 5,27 ден.; Италија 8,56 ден.; и во Португалија 5,21 денар. Во земјите во транзиција цените на струјата се пониски. Во соседна Бугарија, каде австриската ЕВН ги има дистрибуциите на Пловдив и на Стара Згора цената на струјата по приватизацијата изнесува 3,1 денар. Во Чешка е 4,66 ден.; а во Унгарија 5,60 денари. Хрватска плаќа најскапа струја во регионот - 8,40 денари. Во Полска киловат час чини 5,21 денар, во Романија 4 денари, а во Словачка 5,7 денари. Цената на електричната енергија во Србија се движи приближно како кај нас, со тенденција за пораст поради огромните загуби.

ОТВОРЕН КРАЈ СО ХРИСТИНА

премиера: Недела 17.10
репризи: Четврток 22.10
Сабота 13.10

МТМ
ТЕЛЕВИЗИЈА

и локалните
телевизии во
МАКЕДОНИЈА
СЦГ и БИХ

Мјуџи